

"Från klient till ett eget jag"

Publicerad 2008-06-04 04:00

Kunskap om det egna jaget är i centrum när personer som länge gått sjukskrivna eller utan jobb i Trosa får hjälp. Kroppen, känslan och tanken är viktiga verktyg när en ny "jagformel" skapas i Trosamprojektet.

Madeleine Söderström blir arg och ledsen när hon möter män och kvinnor som skuffats bort från samhället. Som i årtal gått sjukskrivna och som inte kan få ett nytt arbete trots att de inget hellre vill än att ha en egen försörjning. Lika arg blir hon när hon träffar unga killar som har svårt att behålla ett jobb och helt i onödan måste leva på socialbidrag.

Sedan drygt två år leder Madeleine Söderström ett ovanligt projekt i den lilla sörmländska kommunen Trosa. Målet är att bryta människors utanförskap, att deltagarna ska få en bättre hälsa och att de ska kunna återgå till ett eget arbete.

I går berättade Insidan om två kvinnor som "återvänt till livet" efter att under ett halvår genom Trosamprojektet bland annat har fått stöd och hjälp att nå en ökad självkänedom.

- Ofta är det inte bristen på arbete som är problemet. De som ständigt upplever att de inte får hjälp någonstans och möts av oförstående mår bara sämre och sämre. Då är det klart att det är svårt att hitta motivationen till att förändra sin egen situation, säger Madeleine Söderström.

Hon är utbildad beteendevetare och har i flera år arbetat med personlighetsutveckling i olika företag. Så fick hon tips om att man ville utveckla en ny hälsomodell i Trosa.

- Jag drog mig länge för att arbeta med människor med riktigt svåra problem. Med tiden märkte jag att arbetslösa, sjukskrivna och människor som hamnat mellan stolarna i välfärdssamhället är i mest behov av stöd - då vågade jag också tro på mina idéer.

Under två år har Madeleine Söderström och de andra inblandade i projektet arbetat fram en modell för rehabilitering. Personer som varit sjukskrivna i flera år, gått arbetslösa en längre tid och kanske har haft missbruksproblem får under ett halvår möta professionella behandlare - och sig själva.

Några kvinnor sitter runt ett bord. Ett brinnande ljus och svag musik från en cd-spelare skapar en varm och lugn stämning under samtalet. En av kvinnorna, Majvor Norin, berättar att hon hade arbetat som dagbarnvårdare i tolv år när hon blev sjuk. I stället började hon städa inom hemtjänsten, men en dag orkade hon inte längre. Värken i lederna och musklerna var outhärdlig. På vårdcentralen fick Majvor diagnosen fibromyalgi.

- Jag trodde att det var kört för mig och att jag skulle få gå med ständiga smärtor resten av livet. Ett nytt arbete? Nej, det verkade uteslutet att jag skulle kunna få ett nytt jobb. Jag hade förlorat allt hopp.

Efter åtta år med misslyckade arbetsträningar fick Majvor Norin tips om Trosamprojektet. Där kände hon för första gången sedan hon blivit dålig att någon var uppriktigt intresserad av henne som människa - och av orsakerna till att hon blivit så sjuk.

- Jag träffade beteendevetare, hälsopedagoger, dramapedagoger och andra föreläsare. Jag gick en kurs i sorgebearbetning och mötte experter på kommunikation, fick till exempel lära mig vilka signaler jag skickar ut i möten med andra människor och hur jag ser på mig själv.

Majvor Norin blev steg för steg medveten om hur andra kanske uppfattar henne och om negativa beteendemönster. I hela livet har hon strävat efter att vara så förtvivlat duktig, berättar hon. Det var ett sätt för henne att synas, att vara någon. Hon blev "världsmästare" på att se andas behov.

- I hela mitt liv har det jag gjort varit det viktiga, inte vem jag egentligen är.

I dag arbetstränar Majvor i ett litet företag i Trosa. Målet är kunna återvända till hemtjänsten. Hon säger att det är

SAMVERKAN LEDORD FÖR TROSAMPROJEKTET

I projektet ingår försäkringskassan, vårdcentralen, arbetsförmedlingen och kommunens socialkontor i en samverkansplattform. När kompetensen finns samlad på ett ställe blir behandlingen effektivare, går också snabbare och är billigare.

I Trosamprojektet har man skapat en fungerande rehabilitering som bygger på en genomgripande förändring av livstilen - med stöd av terapeuter, fysioterapeuter med flera.

Projektet avslutas i juni i år och ska sedan utvärderas innan politiker och myndigheter fattar beslut om fortsättningen.

roligt och berikande att arbeta med gamla människor; något betydelsefullt.

Trosamprojektet håller till i en gul plåtklädd industribyggnad i utkanten av Trosa. Majvor att tycker att det är bra att verksamheten inte bedrivs i lokaler som ligger i anslutning till vårdcentralen, socialkontoret, försäkringskassan eller arbetsförmedlingen.

- När jag kommer hit är jag Majvor, en i grunden glad människa som drabbats av fibromyalgi. Hos försäkringskassan och de andra myndigheterna blir jag bara en klient, ett personnummer, ett problem som måste lösas ... Där är jag alltid i underläge.

- Det viktigaste för att få oss "utslagna" på benen igen är att se oss som individer med unika erfarenheter och kunskaper, säger hon.

Hur kommer det sig att Madeleine Söderström sökte sig till Trosamprojektet? Hon svarar att hon själv har haft svårt att sätta gränser i sitt arbete och i privatlivet.

- Jag vet att tidigare besvikelser och sorger påverkar min kropp, mina tankar och mina känslor - och därmed även mina handlingar och val. Jag har hela tiden tvingats reflektera över vem jag är och vad jag vill, vilket är nödvändigt för att kunna utveckla andra människor.

Madeleine Söderström säger att det alltid finns en grundorsak till varför man är en arbetsnarkoman som går i väggen, en person som alltid ställer upp när andra mår dåligt, och själv inte längre orkar en dag, och varför man bråkar med chefen på varje arbetsplats och förlorar jobbet - och skyller på alla andra.

- Drivkraften till de handlingarna behöver definieras och omvandlas, och det är ett tufft arbete.

Verksamhetsansvarig för primärvården i Trosa är Ann Sofie Karlsson och hon är också en av initiativtagarna till det lyckade projektet.

Det ni håller på med låter egentligen ganska enkelt?

- Ofta fungerar de enkla lösningarna bäst. Vi har försökt att inte pressa in dem som sökt hjälp och stöd i färdiga mallar och koncept. Vi har i stället utgått från individerna och försökt få dem att hitta en egen väg till ett normalt liv igen.

För några år sedan var Ann Sofie Karlsson själv på väg att bli utbränd. Därför vet hon hur det är att inte kunna leva ett normalt liv, att uppleva att allt känns meningslöst. De egna erfarenheterna är en orsak till att hon engagerat sig i projektet.

- Jag möter sjukskrivna som fastnat i isolering och ensamhet och som "snurrar runt" i de olika systemen utan att få hjälp. När jag blev dålig erbjöds jag två veckors sjukskrivning och antidepressiva mediciner. Människor som hamnar i den här situationen måste få ett bättre bemötande och omhändertagande.

Thomas Lerner

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

ANNONS: